

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 frt.-kr.
 Fél évre 5 " "
 Negyed évre 2 " "
Egyes szám 5 kr.

Az előfizetési díj a postaköltséggel együtt jár. A postaköltséget a megfizetéskor a postahivatalban kell megfizetni. A postaköltséget a megfizetéskor a postahivatalban kell megfizetni.

Előfizetési helyek:
 BUDAPEST: K. LAJOS és társai
 DEBRECZEN: K. LAJOS és társai
 KÖZVETLEN ELŐFIZETÉS: K. LAJOS és társai

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 frt.-kr.
 Fél évre 5 " "
 Negyed évre 2 " "
Egyes szám 5 kr.

Az előfizetési díj a postaköltséggel együtt jár. A postaköltséget a megfizetéskor a postahivatalban kell megfizetni. A postaköltséget a megfizetéskor a postahivatalban kell megfizetni.

Előfizetési helyek:
 BUDAPEST: K. LAJOS és társai
 DEBRECZEN: K. LAJOS és társai
 KÖZVETLEN ELŐFIZETÉS: K. LAJOS és társai

Az utolsó választások.

Nem titok többé, nem titkolja az a lap sem, mely a kormány szándékait minden valószínűség szerint legjobban ismeri, hogy ez lesz az utolsó választás, melyet a vármegyék most készülnek megjelteni sorba, a mint azt megparancsolta a belügyminiszter.

Eszerint a miniszterelnök a fájó szívvel fölfalozza a vármegyéket és a fájó szívvel fölfalozza a megyevidéket is abban a kabinetben, melynek névleg még mindig ő a feje.

Ha oly szomorú nem lenne, igazán nevetni lehetne ezen a fájó szívvel való gyilkos munkán. És nevetni lehetne azon is, hogy még a napokban is mennyire neki gyűrődött az egyik Tisza választói előtt annak a fogadalomnak, hogy utolsó lehetleg harcolni fog az önkormányzatért, ha előre látja is, hogy hiába harcol.

Tán mondani sem kell, hogy ez az egyik Tisza: László az, a kinek kilátásba helyezett küzdelme nem sokat fog lendíteni a közigazgatási reform sorsán, mely teljesen megpecsételtnek látszik.

Legalább arra mutat a »Nemzet«-nek közlelbi vezérlikke, mely tele van a jövő közigazgatás dicsőítésével. Azt mondja, hogy az önkormányzat a megyékben csak ezután következhet igazán, ama nagyszabású és melyreható reformok által, melyeket a kormány megígért és melyeknek szellemét, benső tartalmát minapi fényes beszédében megvilágította Tibád Antal államtitkár.

E szerint nem az az irányadó, a mit Teleki Géza gróf, a miniszter jelentett ki a parlamentben és nem igaz, hogy a tervezett reform keresztülvitele még a közvélemény alakulásától függne. Érthető abból a megkülönböztetésből, melyben a miniszter fölött az államtitkár részesül, hogy a reformoknak egyszerű megazavaztatása van czélozva és hogy egyébként a közigazgatási reformnak már nem is lehet beszélni a tervezetéről.

Hiszen már meg is szólalt a félhivatalos beharangozás. Erdemes egy kissé figyelni erre a kongatásra:

»Az önkormányzat eddig Magyarországon csak névleg létezett; innét tul létezni fog valójában.

Az önkormányzat fogalma eddig össze volt zavarva mindenféle politikai és hatalmi kérdéssel; jövőre e fogalom meg fog tisztulni minden más zavaró elemtől.

A „DEBRECZENI“ TÁRSZÁJA

Haza vágyom . . .

Haza, haza vágyom, azokra a napos, Iratos helyekre,
 Melyeket egy fellő a rét patakja mos,
 Másfelől a szellő — lágy, dalos, illatos,
 Csökdös ingerkedve!

Egy fát ősmerek ott, nem magam ősmerek,
 Benn vad méhek laknak,
 Illatát és mézet lopkodják szüntelen . . .
 S általát zsongással a tolvajok velem
 Versenyt dudolgatnak.

Egy helyen, tavasszal, mindig ott találok
 Azt a sok ibolyát . . .
 Jól tudom, hogy ha a teli rideg álom
 Elmúlik, ott varnak szeliden, vidámon,
 Kiktől a búcsu fáj.

Telen pedig látom, hogy a Garan hátán,
 Jéghegyek tolnak,
 Jég bilincseivel küzködik a hullám,
 Szava véskilátás . . . Vagy búcsú imádság tán . . .
 S beköi lehullak!

Az önkormányzat súlypontja eddig a megyéken volt; jövőre a községeken, városokon és járásokon kell, hogy legyen.

Az önkormányzat eddig rossz volt, sőt részben nem is létezett, mert elnyelte az igazgatás; jövőre jó lesz, mert külön leendő választva az igazgatástól.

Az önkormányzat körébe tartozó ügyek eddig el voltak hanyagolva. Majd minden ily ügy a megyék legnagyobb részében mostoha gyermek volt; jövőre az önkormányzatnak ezek fogják képezni lényegét.

Magyarország eddig nem volt az önkormányzat hazája, jövőre fog azzá válni.

A megye nem volt önkormányzati, hanem kormányzati eszköz; jövőre, mint a szélesebb alapokra fektetett járasok központja és összekötő kapcsa, valódi önkormányzati testületté leendő.

A megye kanton, tartomány volt, jövőre igazgatási és önkormányzati terület fog képezni.

A megyékben eddig csak a tisztviselők választása volt képes nagyobb érdeklődést felkeltani; jövőre az önkormányzat körül fog kifejlődni az érdeklődés. Vagyis Magyarország jövőre igazgatva lesz s az önkormányzat valódi terén fog érvényesülni.

Milyen nagy szavak, milyen nagy phrasisok és milyen nagy ámitások!

Szinte hihetetlen, hogy ezt így lemerik írni magyar embereknek, a kiknek minden tétel után vagy haragudni kell, vagy bosszankodni. Mert vagy tréfa, vagy felületes számába lehet csak venni azt a merész állítást, hogy Magyarországon az önkormányzat csak ezután fog létezni, mikor azt a kormány megöli és kisajátítja.

A többi konzekvenencia meg éppen szembeszökő merénylet a magyar emberek józan ítélőképessége ellen. Különösen az, hogy a megye jövőre fog valódi önkormányzati testületté válni azokkal a kinevezett tisztviselőkkel, kik természetesen a mindenkor uralkodó kormánynak lesznek kész, engedelmes eszközei.

Szép elmélet, az igaz. És ezt a vakmerőn hamis elméletet viszik át a gyakorlatba nemcsak a megyékben, de a városokban is és mindenütt az országban, melynek egész közszellemét meg fogja ölni az az agyon magasztalt reform.

Nem önkormányzat lesz az, a mit a Tisza-kormány akar, hanem a legmerekvebb,

legdurvább cenztralizáció, és most, hogy ki van mondva a czélzat, elérkezett a tiltakozás ideje is az egész magyar társadalomra.

Reméljük, hogy Debreczen nem fog a kérdés elől kitérni azzal, hogy nem ismeri a kormány terveit. És reméljük, ez a nagy magyar város lesz az első, mely fölemeli szavát az orvul megármadott önkormányzat erőlyes védelmére és arra, hogy követőket szerezzen a leg-hatalmasabb demonstrációnak. Mert ez az egyetlen módja képzelhető még annak, hogy megmentessék az autonomia és vele a közszaadtság.

Belföldi hírek. Bernáth Béla budapesti ügyvédet és tállyai birtokost a Mádton tartott értekezleten cilenzéki képviselőjelöltnek kiáltották ki. — Gróf Cziráky Béla a fehérmegyei főispán, ki gr. Keglevich távoztával a tisztújítás tartamára a hevesmegyei főispánság vezetésével is megbízott, szombaton érkezett Egerbe, a tisztújítás megéjtése vegett. — Selmeczen nagymérvű rifusz dühöng, mely főképp a tanuló ifjuság sorából szedi áldozatait. A liceum tanulói közül mintegy 28-an betegedtek meg. Kettő a napokban meg is halt. Az iskolát mindazonáltal nem zárták be. — A mezei rendőrségről szóló törvényjavaslatot a földmivelési miniszteriumban teljesen átdolgozzák. — Fejérváry báró honvédelmi miniszter Becsbe érkezett. A király ő Felsege a miniszter kihallgatáson fogadta. — Graef tábornok nyugalomba vonulása. ő Felsege legmagasabb elhatározásával Graef Ede lovassági tábornokot saját kérésére 1890. január 1-étől nyugalomba helyezte és ez alkalomból 55 évi kiváló szolgálataért a Lipóttrend nagykeresztjével tüntette ki. József főhercegre, mint a honvédség főparancsnokához Forinyák Gyula altábornagy a negyedik honvédkerület parancsnoka nevezetett ki, Pozsonyba helyezte ki lett nevezze a honvédkerület parancsnokának, illetőleg áthelyezze Sz. Fehervárról Jelestik Vincze altábornagy, eddig az V. kerület parancsnoka; ennek helyére pedig Szekesfehérvárra Kovács György altábornagy, most Kolozsvárra a VI. honvédkerület parancsnoka; továbbá Kolozsvárra az ottani honvédkerület parancsnokának Lugosról a 46. honvéd-nyalodandár parancsnoka Hild Gyula vezérőrnagy. Áthelyeztetett továbbá Buljovszky Károly vezérőrnagy — egyidejűleg felmentve a honvédfőtörvényszék elnökségétől — a 77. honvéd-gy. dandár parancsnokává Kassára és helyébe Budapestre a 79-ik honvédnyalodandár parancsnokává az eddigi kassai honvéddandárparancsnok Becker Fédor vezérőrnagy. A honvédfőtörvényszék elnökévé végre kinevezetett: a nyugdíjban továbbra is megmaradó Lukinacz Ede altábornagy.

Külföldi hírek. Dublinból jelentik, hogy az ujjonnan kinevezett oroszági alkirály szombaton tartotta bevonulását Dublinba, hol fényes fogadtatásban részesült. — A bolgár kormány 60.000 darab kis

kaliberű Manlicher-fegyvert rendelt meg a steyeri fegyvergyárban. — Ferencz Ferdinánd főherceg Potsdamba érkezett, Vilmos császár látogatására. — Az orosz-francia szövetség. A Patrie című bonapartista párisi lap egy szt.-pétervári levelet közöl, a mely Louis Napoleonról ered, s a melyben az van mondva, hogy semmi néven nevezendő francia-orosz szövetség soha létre nem jöhet, mert III. Sándor czár személyes ellenszenvvel viseltetik a francia köztársaság ellen. — Montenegroi kivándorlók. Miután a kivándorlás Montenegroból Szerbiába oly nagy, hogy már eddig 7800 ember jött át a kis Montenegroból s a költözés még egyre tart, pedig a már eddig érkezettek ellátása is nagy nehézségekkel jár: a szerb kormány tudatta Czétinijében, hogy ezután már nem fogadhatnak be Szerbiába újabb montenegroi bevándorlókat. Egy kétezer főből álló, már uton volt kivándorló csapat kénytelen volt visszatérni. — Olasz dolgok. A milánói kiállítás, a melyet 1891-re terveztek volt, elhalasztották 1894-re, nehogy összeküzdésbe jöjjenek Palermoval, a mely már 1891-re határozta el a maga kiállítását. — Decz. 11-én a római újságírók bankettet rendeztek a Triesztből kiutasított Ulimann M. olasz újságíró tiszteletére; a banketten Valmennyi hírlap képviselve volt s számos pohárköszöntőt mondott „az olasz városra, Triesztre.“

Gili Balázs a „Debr. Ell.“ belső dolgozótársa.

Egy független polgár. Barátosság levele s szelvényes karcolatai után szivesen óhajtottuk ösmernetséget s aztán szivesen látjuk dolgozó társaink sorában is. — A most küldött karcolatokat azért nem használjuk fel, mert nekünk nem szokásunk magunkat dícsérteni és ellenfelünk személyével sem akarunk foglalkozni, ha csak elkerülhető.

A „Debr. Ell.“ tegnapi számából.
 Zöld ágon kis Gili
 Kacsagya bűg . . .
 Kőlescey F. u.

Ha az embernek toll-párba van, főként amolyan késhégyig menő tourokkal, a minőt a „Debr. Ell.“ folytat ellenünk s folytatott e lap szerkesztésében volt elődeiak ellen, ez tagadhatlanul igazgatottsággal jár. Az igazgatottság, mikor az ember beteg, dupla betegséggé fajul s magam is rossz lelkiismerettel vártam az én jó doktoromat. Diktálni, írni s a mi most legnehezebben megy, még olvasnom is kellett; ennél fogva a láb erősebb, a szem véresebb, mint a hogy kellene. Majd ad nekem az én doktorom! (Pedig nálam az ágyba fekvés nem azt jelenti, a mit az eszközlendő személyes támadások elől elzónás — másoknál.)

De az alap-termeszet nem tagadja meg magát s a legnagyobb igazalomban felüté fejt a szem-kötelekemen át is megláttam a Trefa dévaj ördögöt.

Egy kis jó journalista-tréfára határozotam el magamat, a minőhöz hasonlót követett e

szóttam egy a cselszövényt, hogy nagyságot felesége megcsalja, hogy nagyságot párbajt vívjon, s ha a párbajban esetleg győz, akkor más tervet főzők ki. De az ördög segítségemre jött. Etelka onnan a sírból üdvözli nagyságot. Ott fenn Isten trónja előtt majd szalmoljon tetteiről.

A haldokló merőn fűggesztette üvegesedő szemeit Förgetegre, a ki most föllálva ágya előtt, mint valami boszuló démon fenyegetőzött, miathá minden perczen reá akarna rohanni, hogy megfojtsa, ha késik a halál.

— Ördög! — hörögte — menj, távozz, átkom rád! Emberek! segítség!

— Kialthatsz! — viszonáz hidegen Förgeteg, hát nem veszed észre, hogy kialthatsz már szunyog dongásához hasonlít. Hogy kialthatsz még iszonyubb legyen, tud meg, hogy most innen, kevely gögös anyádhöz megyek, ki Etelkát házból kidobta s ennek adom át két halott izenetét.

A haldokló összekulcsolta kezeit, mintha kegyelemért esedeznék. A szó már megakadt torkán. Iszonyu lelki küzdelem torzította el arcát. Nem tudott meghalni, pedig már szeretne volna, ha megkönnyül, mert testi fájdalmához hozzájárult a rettenetes fölfedezés, hogy ő most Förgeteg boszujának áldozata. És még ezel sem éri be! Anyját, azt az öreg matronát, kit annyi csapás görnyesztett földig, még azt is sújtani akarja. Csak a falon függő fegyvert érhetné el, hogy golyót röpíthessen e szörnyeteg szívébe!

Érőtlenül roskadtak le kezei. Még egyet hördült s kiszenvedett.

Förgeteg pedig becsöngette az ápolónót. A temetésen már nem volt Jaroslávbán. Majd fölhintolják mások a sirt. Ő mint Jób-posta Zongorfalú felé vette útját. Nem akarta, hogy a nagysasszonynak más vigye meg kedves fiának a halálhíret.

Nagy örömmel fogadták a kastélyban, mikor tudatta, hogy Jaroslávból érkezett. A nagysasszony maga tett széklet a vándor elé, hogy kipihenje magát. S aztán leste ajkairól a szót.

Förgeteg nem is keslekedett.

— Bizony! jó nagysasszony, én nem a legjobb hirt hozom. Lodomirszky gróf ur a nagysasszony fiának feleségét elszöktette.

A nagysasszony rémülten csapta össze kezét s aztán hitetlenül rázta fejét.

— Lehetetlen, hiszen ugy szerették egymást, mint két galamb.

— Csakhogy az ifjú asszony feltékeny, a kapitány ur pedig csapodár volt. S a feltékeny asszony megtudta valahogy, miszerint régebben férje elcsábított egy szegény leányt, s azt még most is szereti.

— Dehogy szerette, — vágott közbe Horvátné, — hiszen gondoskodtam, hogy hazamenjen apjához, miért is vetődött hozzánk ez az alyas személy.

— Ne tessék a halottakat bántalmazni! — szólt Förgeteg a nagysasszony elibe állva,

egy izben a „Családi Kör“-rel Ágai, mely által egy rossz verset közöltette s aztán ki-figurázta a „B. J.“-ban; illet követek volt el évek előtt Asbóth János, jelenleg a képviselőházi többséghez tartozó urral, a mikor a mérsékelt ellenzék leküldötte párt-lapot csinálni — Kolozsvárra. Asbóth ur mindennap leanyomatta a kormányparti „Magyar Polgár“ táviratait. K. Papp Miklóst ez bosszanította s egy izben sürgönyököt költött az afrikai harczterőről, melyben a szinter és harczoló felek nevei szerepeltek — megfordítva; az egyik csatát p. o. T o b s a mezejére tették által, a mi pedig az Asbóth ur nevének a visszája. Asbóth ur (ki addig letagadta a távirat átcsenéseket) közlézeket a telegrammokat is a minék következtében turpissága tüstént kiderült. Maga gyors elutazással menekült a Nevetség démona elől, lapja pedig azonnal megszűnt. (A butorait egy G-stainer nevű, ott lakó asszonytól vette meg.)

Az én tréfám hasonló, de mégsem azonos a kolozsvárvival s annál kevésbé is — veszedelmes!

Egy kis meggondolás után, a tréfa végrehajtásához (nálam nem oly rohamosak a — végrehajtások) kezdtem.

Elhatároztam azt, a mit a tengeri útközben egy hajóskapitány tett a másikkal. Láttá, hogy ellenfelének elfogyott a puskapora, tehát maga küldött neki lövegeket, hogy egyenlő legyen a harczuk. Nekünk is egy sülyedő hajóval levén csatánk, s az alig ha fog a maga számára elegendő puskaport feltalálni: küldtünk neki — puskaport. Azért még hagyjunk magunknak jó előre elkészített, s z á r a z puskaport... máskorra is.

Elővettem ugyanis a „Debreczen“ szombati „Karczolatait“ s irtam azokra egy meg- lehetősen élén választ, a melyben ugyan kegyetlen elbánásban részesítettem az én speciális jó barátomat, Gáspár Imrét, a „Debreczen“-nek még mindig szerkesztőjét. Az abban foglalt vágásokat (azt is, a mely a Weber „Democritos“-a szerint a „P f u j!“ cz. fejezetbe tartozik) a „Debreczeni Ellenőr“ utolsó öt-hat évi folyamaiból gyűjtöttem össze s így azok nem az én ízlésemet, hanem pusztán az övét igyekszem visszatükrözni. Könnyen ment a munka, mert nekem régi el- vem az, hogy a mikor érvelünk, képzeljünk el minden lehető s reánk nézve minél kellemetlenebb választ és vi- szon z á s t, a melylyel az ellenfél ellentünk támadhat — ha ugyan tud támadni. (Hogy ha nem tud, vagy nem akar, annál jobb, de erre bízokodni nem szabad.) Feleltem is a magam „Karczolatai“-ra, akár csak én volnék legdühösebb ellenfelem a z igen m é l y e n t i z t e l t l a p t á r s á n l. (Milyen ügyes vágás merülne fel p. o. itten is a „Debr. Ell.“ használatára: „Régen megmondtuk, hogy Gáspár Imre ur a legügyesebb ellensége — ön- magának.“ Fogadunk, hogy nem jutott volna az eszébe!) Az ellen-„Karczolatok“-hoz levelet is mellékelünk, a melyben biztosítottuk a M. T. szerkesztőjét, hogy mekkora m e r é n y e l t v o l t a k i s Gáspár Imrének meg- támadni a n a g y V é r t e s i A r n o l d o t (tulajdon- képen egy vidéki újság szerkesztőnek, végre

valahára a másikat) s nem hallgattuk el, hogy ama Karczolatok írójának „pávatollait“ gyak- ran használta már fel Gili Balázs, a „Debreczen“ Karczolat-aisan. (A mint hogy igaz is.) Az aláírásnál is a „Debr. Ell.“ egy régi fo- gását használtuk, a mennyiben azt irtuk a czikk alá, hogy „Egy függetlenségi polgár.“

Az egész szöveget leirtattuk s hívtuk elő — a hordárt.

— „Hordár! Itt egy kis tréfáról van szó. Ezt a levelet kell átiszarmaztatni a „Debr. Ell.“-hoz. Hogy a tréfa kárba ne menjen, ne maga kézbesítse a levelet, hanem küldje be más által. — Mint mikor a Solymosi Elek ur tárczacikkét csempesztük be ugyanoda!“

Az én hordárom mely gondolatokba me- rült s érett és hosszú megfontolás után azon verdicettel állt elő, hogy „ó a dolgot tökéletesen átértette.“

— „Nos tehát?“

— „Át fogom adni az cikkelyt — s z e m é l y e s e n!“

— „Mehet barátom — haza!“

Szerencsére egy ismerősöm lépett be, a ki nem él vasárnap „s z e s z é l y e s i t a l o k k a l“ s ó ártatlan tréfámuak ügyes futárává vált.

A tréfa végbement. — A „Debr. Ell.“-nek ugyanezek tegnapi számából tűnik ki, hogy mily eredményel. (L. ugyanis a szerk. ü z e n e t e k e t, melyekben a „Debr. Ell.“ által annyiszor becsmértelt „Karczolatok“ író- ját, mivel ezáltal Gáspár Imre ellen szoltak, szellemesnek deklarálják s dolgozó társnak hív- ják meg. Búszke is rá, de nagyon!) Ki- tűnik ebből a dologból az, hogy a „D e b r e c z e n i E l l e n ö r“ T. szerkesztője, mely az irodalmi színonalon s bár e mellett nem éppen bökökből álló álló polemikára képtelen, kapva kap mindenen, a miről nem azt hiszi, a mit Góthe hitt a gyermek-irodalomról, hogy tudniillik a gyermekeknek éppen a legjobb a jó, hanem rendszeren azt találja fel számunkra rossznak, a mit szerinte a — legrossz- szabb!

Kitűnik továbbá, hogy mi mégis csak hizeleghetünk munknak azzal, hogy írhatunk oly dolgokat is, a melyek megfelelnek a „Debr. Ell.“ szükségleteinek, valamint kitűnik az is, hogy a polemizálathoz (felelésekhez, gorombaságokhoz) — ugyan nem kell nagy virtus.

Készek lennénk p. o. ha a „Debr. Ell.“ rendelkezésünkre bocsátaná, hogy magunknak jrott válasza ugyanazon modorban ismét vá- szoljunk. Folytathatnók az élcelést ad infi- nitum.

Vagy a Vértesi A. ur tisztos régi Vikli d a c s a l á d i n e v é b ű l s a l a q u i d á l á s b ű l (talán nem is apropos nélkül) nem faraghatunk volna rossz szójatekót?

Jó, de céltalan tréfa lett volna továbbá mert „a mi sok, az megárt“ — e cikkelyt úgy írni alá, a megjelent sorok jussán, (vagy „ka- nálisán“) hogy „G i l i B a l á z s, a „D e b r. E l l.“ m u n k a t á r s a.“ Lehetne megfele- lő g u n y n e v e k e t i s k i k e r e s n i a k ö n y v t á r u n k b ű l. De tulajdonképen minek folytatnók a journa- listai Kamakiczkodást, kitenni magunkat eset- leg annak, hogy a japáni mutatóványok elől

megvártnának a várva-várt, — „békaem- berek?“

És általában, hogy polemizálnánk mi to- vább a „Debreczeni Ellenőr“-rel, mikor a gyűlölködés, a rosszakarat és kenyéririgy- ség (melyekkel a „Debr. Ell.“-t irányunkban vezetik) szintén azok dolgok közé tartoznak, melyek ellen az Istenek is hiába küde- nének?

Annál is inkább letesszük a választó-vizbe (nem pálinkába) mártott tollat és e percztől fogva hasonló várunk el a „Debr. Ell.“-tól is, mert ez a folytonos veszekedés a közönség undorítja s előbb-utóbb elfogja riasztani a vidéki lapoktól, másrészt pedig — uti figur a docet — még a legdühösebb támadások is czéltalanoknak bizonyultak minden o l d a l o n.

Végezze mindenki a mit végeznie a latott, és ne piglogjon át a szomszéd íróasztalra. Bennünk p. o. van é r z é k az ilyesmizhez; örömmest vetünk fátlyót a lefolyt herce-hurczára. Pax vobis cum!

Gili Balázs.

Irodalom.

A gróf Vay Dániel magyar történetéről.

— A „Debreczen“-nek írta: Lövey Klára. — Volt szerencsém szólni a Vay Dániel gróf könyvéről kezdetben, midőn kevéssel ha- ladtam tovább a honfoglalás nagy napjánál. Tovább folytatva a tanulságos olvasmányt, ismét csak jót és szépet mondhatok róla.

Vay Dániel gróf a nép számára írta a magyarok történetét, azért röviden állítja egymás mellé az eseményeket. Nem emelke- dik hosszasan egy-egy tény felett, de egyes, rövid megjegyzései hatásosak, tért nyitnak a gondolkozásra, s a tények egymásutáni helyes sorozata: világos képet nyújt hazánk története viharos, küzdelemteljes napjairól.

Szépén tünteti fel 1-50 vagy Szent Ist- vánt, ki Magyarországot államává alakította. Első vagy Szent Lászlót, a hazafias királyt, ki a len- gyel koronát azért nem fogadta el, mert attól tartott, hogy mint két országnak királya, nem élhet kiválóan hazájának! Kiemeli Kálmánt, korának bölcsét, ki a 12 ik sötét században kimerte mondani, hogy: „boszorkányok nin- csenek!“

Magasra helyezi Vay Dániel gróf IV. Béla-t mint Magyarországot második honalapító- ját. Elsorolja híven az Árpádokat, kik alatt, ha voltak is olykor viszályok is, az alkot- mányt meg nem sérték, nem akartak teljha- talomhoz jutni a törvények megsértésével, s a hűbérrendszert nem hozták törvénybe.

És a vegyes királyok korszakában, minő erélylyel szólal fel Vay Dániel gróf az oligar- chia tulcsapongásai ellen, ő, kinek ősei élet és halál urai voltak, ő, a mágus osztorozza legjobban, az ország szétszaggatását előidéző főurak önkényes hatalmaskodását. Még Csák Máténak sem kedvez, a kinek különben meg volt azon érdeme, hogy nagy hatalmát és be- folyását pártjára úgy akarta felhasználni, hogy az Árpádok utolsó ivadéka: Erzsébet választ- tássek magyar királynak.

Nagyon híven van feltüntetve az Árpád ház kihaltja után, a trónkeresők küzdelme a magyar koronáért, s ennek ellenében a ma- gyar nemesség szilárd magatartása, midőn határozottan ellene szegültek a VIII. Bonifa- cius befolyásának, azon hatalmas pápa rendelkezésének, ki előtt akkor Európa meghajolt.

*) Michelet, midőn a „Boszorkányok“ című könyve megjelent, s mit akkor, a császárság korában be is tiltották, úgy nyilatkozott, hogy sajnálja a Kál- mánt mondanak nem tudását könyve megírása előtt, mert felemeltette volna, miut egy e t l e n p é l d á t a 12-ik században.

elítelt a világ szigorúságomért, de a lelkek bírása előtt tisztán állok.

— Nem is jelent meg álmaiban Etelka? — faggatózott tovább Főrgeteg, mintha szán- dékosan akarná gyötörni a professzort.

— Non augura bimini nec observabitis semina, — idézett az öreg ur, — nem építke- é a légyarákra, fráter, ne is faggasson engem. Most elbocsátom, menjen Isten hírével. Két hétig kiheverheti magát, addig a régi bot he- lyet faraghat újat.

Főrgeteg alázatosan meghajta magát, távozott. A professor ur tovább rendezte saját alá az íveket: Ebben álmódozott a nagy dicsőségről.

Várt türelmesen. Dombrádi öreg gazd- asszonyán kívül nem volt más élő lény a ház- nál. Ez pedig jól ősmerte Főrgeteg, tudta, hogy mily hűséges írnoka volt gazdájának. Szinte örült, mikor Főrgeteg ismét elő került.

Egy szerda délután Dombrádi ur kiment levegőzni a sesta-kertbe. Ilyenkor délutáni négy- től esti tizig egy pár professor társával ott pityizalt s pipázott a pajtában.

Ezt az alkalmat szemelte ki Főrgeteg. Bezörgetett a nagy kapuján. Boris néni nyi- totta ki.

— Boris néni, — szolt fontoskodó arcz- sal Főrgeteg, — adja ide hamar a tanuló- szoba kulcsát, a tiszteletes professor ur ott van a sesta-kertben. — Rám bízta, hogy magától egy könyvet küldjek ki, mert a nél- küli sehoggy sem tudunk eligazodni — Nekem pedig, míg odajár a könyvtárát kell ren- deznem.

(Folyt. köv.)

S a magyarok éppen azért nem fogadták el királyul Robert Károlyt, mert a pápa rájók akarta erőszakolni. S végre csak is, midőn Robert Károly személyesen megkedveltette ma- gát a magyarokkal, akkor választák meg s a b a d a k a r a t u k b ű l, s nem mint a pápa küldöttét.

És Robert Károly nem élt vissza a ma- gyarok bizalmával, tudta méltányolni a ma- gyar ő s e r e d e t i s e g é t, és sikerült neki az or- szág egységét, habár olykor tulszigorral is helyreállítani, s a magyar királyi udvart euró- pai fényre emelte. Ezek után első gondja volt, hogy fia i t m a g y a r o k n a k n e v e l - j e, mert csak így lehetett első Lajos igazsá- gos király, s megérdemlé a nagy nevet.

Mily szépen írja Vay Dániel gróf Mátyás király korát, kinek uralkodása alatt a nép boldog volt, s a magyar király udvara nem csak az igazság-szolgáltatás tekintetében, ha- nem a tudományok és művészetekre nézve is: első volt Európában.

És milyen megrendítően ecseteli Vay gr. az armányt, mely a kitünő Hollós Jánost, a Beatrix özö indulata miatt, nem engedé a magyar trónra emeltetni. S így a magyar trónon nem maradhatott az igazságos Mátyás király- nak jól nevelt fia!

És mert a hazáját boldogítani nevelt Kor- vin János nem lehetett a magyarok királya, a trón báb király kezébe jutott, ki azt tette, mit a hatalmas főurak a magok, s nem a haza javára jónak láttak.

Végre a jó indulatu Lajos király, ki nem a maga hibája, hanem a hibás nevelés folytán, nem állítható vissza a magyar király- ság egykori tekintélyét; rövid ideig is ura- kodott, mert korán veszté el ifjú életét: a gázós emlékü mohácsi csatában.

Nagyon érdekes és jellemzően írja Vay Dániel gróf az ország viszonyát, a mohácsi vész után következett küzdelmes években, midőn a nemzet nagy része Zápolyát, a meg- választott magyar királyt óhajította a trónon megtartani...

Híven rajzolja Martinuzzi bölcs szerepe- lését, ki mint előrelátó és hazafias államférfi, a Scylla és Charibdis között egynsúlyba tudta tartani az ország kormányzat hajóját, ki be- látta, hogy keletről nem érheti olyan vesze- delem az országot, megértette, hogy a török, ifju erejében hódításra vágy, de az ország ön- kormányzatát nem akarja megsemmisíteni, míg nyugatról az ország függetlensége, a nemzeti önállás megsemmisítése fenyegeti a hazát. — Ezért fenntartta a török barátságot, hogy ma- gát nyugot ellen biztosíthassa.

De mert Martinuzzi szerette hazá- ját, megvesztegethetlen hazafi volt, utjában állott a nyugoti hatalom megsemmisítő cél- jáinak: orgyilok által halnia kellett!...

Szépén írja le gr. Vay Dániel a magyar nemzet ragaszkodását a magyar király Zápolya trónjához, s azon kegyeletet, hogy Zápolya nejét, a lelkes magyar lengyel nőt: örömmel fogadá a megürült magyar trónon, Zápolya halála után; s be van bizonyítva tényekkel az is, hogy ha Izabella jobban hallgat a ma- gyar hazafiak — a Kendyek s mások taná- csára, s fiát erőlyesebben neveli, mi által az ifju jellem szilárdságot s életerőt nyert volna, jobban biztosíthatta volna fia számára a ma- gyar trónt. János Zsigmond ingadozó jellem levén, apránként hagyta magát Ferdinánd ál- tal megfosztogatni törvényes jogaitól, s végre még a királyi czimtől is, mely mindég gyengité hatalmát, s vele együtt letűnt az ország trón- járól a magyar király.

(Folyt. köv.)

ELŐFIZETESI FELHÍVÁS

„DEBRECZEN“

politikai, társadalmi és közgazdasági hírlapra.

Január 1-én új év kezdődvén, — fel- hívjuk azon t. olvasóinkat, kiknek megrendelése lejár, az előfizetés megújítására.

A „Debreczen“ megjelen naponként péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak úgy helyben mint vidékre: Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr

Hirdetések a legutányosabb árak mellett a kiadónálvalan vételnek fel.

Szives bizalommal felkérjük tehát a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket hoz- zánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek, ne- hogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetéseket és hirdetéseket a lap részére Debreczen (főpiac, Sz. Nagy Károly-ház) Ku- tasi Imre nyomdájába küldendők. Helyben elő- fizethető Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly urak könyvkereskedésében is.

A „DEBRECZEN“ kiadóhivatala.

HELYI HÍREK.

Városi közgyűlés.

Debreczen, decz. 17.

Ma délelőtt 10 órakor a városi háza nagy tanács terében — gr. D e g e n f e l d J ó z s e f főispán elnöklelte alatt — rendkívüli vá- rosi közgyűlés tartatott, mely közepesen volt látogatva.

P a p p F e r e n c z főjegyző olvassa a ta- nácsi előterjesztést, az állami italmérsi jog- nak haszonbérke vétele iránt egyezkedés ered- ményéről. Miatán a helybeli pénzügyigazgató- sággal az egyezkedés nem sikerült, S i m o n f f y Imre kir. tanácsos polgármester egyenesen a pénzügyminiszterhez fordult, mivel sikerült is méltányos egyezsége lépni. Ezen egyezség

értelmében az és 1892-dik frtért — has- kir városnak, mondhat fel.)

A tanács egész terjedé gármesternek sikeres fáradszavaztássek.

S i m o n mester a tanács- teszi, hogy m Város s Kolo- telek mellett s i jogot.

Ezzel a egész terjedé az egyezsége gármesternek

Olvastat behozatali vá- sa tárgyában.

A pénzü polgármesteré vá-m-szedés n- továbbiti rende- czen városán- kezeli, mint e

A közgy is egyhangula vette.

Több tá József főispán lést, — mely- telesítettett.

* A felo des felolvasó gazd. int. tan- t á r k o d á s b a n“ czim a Belepti-jegyek szertárában; hatják Dr. T.

* Népes 7 ig született t u s: törvény- telen 1 fu, 4 szülött 1 fu, kelt 22 pár. R ó m. k a t h o l e a n y, — e n y e s 3 fu. E g y e s z á m a: 3 l u n y t a k s z á m

* Gyerm- ében is meg- lyét, még pe- szombaton d. kicsikék testi tudni óhajta, keket játszi z meretekre, ké gyakorlatokra a gyermekek hogy a Fröbe- ség jóakaratu után karácson

* Dákor bolcsvármegye egy sajuos úg részén fekszik három közsé román nyelvet- nak. Az emit- román tankón szellemben ta- bizottság Szul- ködtöset a bíróból, Velke- bizottsági tag- gek iskoláit v- dötség az en- s ott a legha- Accsádon és A magyarok les- eszközöket be- melyből kitün- papok e botn- jelentést tett- tartott gyűlés- oktatásügym-

* Szính- játékat felhá- szetesen játsz- zónságot is m- jól választott- „Márton apó- színre nálunk- nütt magyaro- vele. Nem vo- napjainkban, már a karzat- szést. Vette- vagy más da- szabásu alak- apónak csakn- jaiában! Az- telt páholyo- fogadta s elj- szinra megje- kapott, mely- demelt. Mell- l o t a i P. (m- megható s k- náltak külön- B a l a s s a g o z t a. P é c g o n c“ s késő- aránt jót pró- Péchy Káim- híres az ő u

értelmében az italmérségi jog az 1890-1891 és 1892-dik évekre — évi 90,000 frtt — haszonbérbe adatik Debreczen szab. kir városnak. Ezen idő alatt egyik fél sem mondhat fel.

A tanács javasolja, hogy az egyezség egész terjedelmében jóváhagyassék, s a polgármesternek — a város érdekében kifejtett sikeres fáradságáért — köszönet és elismerés szavazzassék.

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a tanácsi előterjesztéshez még hozzáteszi, hogy más városok — mint Kassa, Nagyvárad s Kolozsvár — kedvezőlebb feltételek mellett vették haszonbérbe az italmérségi jogot.

Ezzel a közgyűlés a tanácsi előterjesztést egész terjedelmében egyhangulag elfogadta, az egyezséget jóváhagyta s a közbenjáró polgármesternek köszönetet szavazott.

Olvastatik a tanácsi előterjesztés, a borbizottsági vámszedés jogának további fenntartása tárgyában.

A pénzügyminiszter biztosította városunk polgármesterét arról, hogy a borbizottsági vámszedés nem fog kártalanítani, hanem további rendelkezésig a jog fenntartatik Debreczen városának, — mely azt ezentúl is úgy kezeli, mint eddig kezelte.

A közgyűlés ezen tanácsi előterjesztést is egyhangulag elfogadta, illetve tudomásul vette.

Több tárgy nem lévén, gf. Dégenfeld József főispán 1/4 11 órakor bezárta a közgyűlést, — melynek jegyzőkönyve 11 órakor hitelesített.

* A felolvasó kör hoinapi (szerdai) rendezés felolvasó estélyén Békessy László gazd. int. tanár ur tart előadását: „Központi kérdés az orvosi tudományban” cím alatt. Kezdete d. u. 5 órakor. Beleptéjegyek kaphatók Tóth Béla ur gyógyszerárán; tagok állandó jegyeiket használhatják Dr. Tüdös Kálmán jegyző.

* Népesedés. Decz. hó 1-től decz. hó 7-ig született városunkban: I Református: törvényes 10 fiu 11 leány, — törvénytelen 1 fiu, 4 leány, — együtt: 26. Halva született 1 fiu, 2 leány, — együtt: 3. Egybekelt 22 pár. II. Evangélikus: 0. III. Római katolikus: törvénytelen 1 fiu, 1 leány, — együtt: 2. IV. Zsidó: törvényes 3 fiu. Egybekelt 1 pár. Elveszültek összes száma: 31 melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (27), a szaporodás = 4.

* Gyermekekünnepély. A Fröbel-egylet ez évben is megtartja szokásos gyermekekünnepélyét, még pedig a gyermekekert helyiségében szombaton d. u. 3 órakor. A ki érdeklődik a kicsiknek testi és szellemi nevelése iránt, ki tudni óhajtja, hogyan lehet a zseme gyermekeknek játszó modorban versekre, általános ismeretekre, kezi ügyességre és különböző testgyakorlatokra tanítani, az menjen el megnézni a gyermekekert ünnepélyt, s be fogja látni azt, hogy a Fröbel-egylet is megérdemli a közönség jóakarata támogatását. A gyermekekünnepély után karácsonyfa ünnepély lesz.

* Dakórománismus az iskolában. Szabolcsvármegye gyűlésein gyakran merül fel egy sajnós ügy. Ugyanis a magyar megye déli részén fekszik a Bony, Acsád, Ábrány három község, melynek lakosai többnyire a román nyelvet beszélik, de magyarul is tudnak. Az említett községek népiskoláiban aztán román tankönyveket használnak s hazaellenes szellemben tanítanak. Ujabban a megyei közg. bizottság Szunyogh B. elnöklete alatt egy küldöttséget nevezett ki, mely Zoltán szolgabíróból, Velkey tanfelügyelőből s Pscherer m. bizottsági tagból áll, hogy az említett községek iskoláit vizsgálja meg időnként. E küldöttség az említett népiskolákat megvizsgálta s ott a leghazafiatlanabb szellemet tapasztalta. Acsádon s Ábrányban a tanító nem is tud magyarul beszélni. A bizottság a román tankönyveket lefoglalta s jegyzőkönyvet vett fel, melyből kitűnik, hogy az ottani oroszországi papok e botrányos dolog okozói. A küldöttség jelentést tett a megyei közg. biz. e hó 12 én tartott gyűlésén, mely elhatározta, hogy a közoktatásügyi miniszter felír.

* Színház. Páspóki tegnapi jutalomjátékát felháza nézte, pedig e törekvő, természetesen játszó színészünk bizony nagyobb közönséget is megérdemelt volna. Páspóki nem jól választotta meg az alkalomra a darabot. „Márton apó” idestovra vagy 15 éve került színre nálunk dr. Pallay Miklós nem mindennapi magyar fordításában s azóta hallgattak vele. Nem volt hát indokolva elővételése épen napjainkban, mikor az ilyen moralizáló drámák már a karzatnál sem találhatnak valami nagy tetszést. Vette volna inkább az „Arany pökök”, vagy más darabot, melyben kitűnő s nagyobb szabású alakítást nyújthatna, mint Márton apónak csaknem a kómikumba vágó contrastjaiban! Az előadás különben jól sikerült. A telt páholyok közönsége zajos, hosszas tapsal fogadta s eljenzéssel a jutalmazottat, midőn a színen megjelent. Később nyílt színen is tapsot kapott, melyet ügyes rendezéséért is megérdemelt. Mellette László (Genovéra), Palotai P. (Amália) és Somló (Armand) megható s könnyeztető családi jeleneteket csináltak különösen a 2. felvonás végén. — Bálissa (Dubourg) kis szerepét jól kidolgozta. Péchy (Félix) mint könyvelő „jogonc” s később mint munkás hivatalnok egyaránt jól produkált. Itt jegyezzük meg, hogy Péchy Kálmán (a ki még ügyes rendező is) híres az ő utánzó képességéről; ősmert egy-

nek beszédmódját, magatartását s egyéb feltűnő tulajdonságait genialisan produkálja, magánkörökben. Ha e képességét (persze, a kellő határok közt) érvényesítené a színpadon, még egyszer oly kedvelt színészünk lenne, mint eddig volt. Ellingernek (Olympia) szerepéből hiányzott az, a mi őt kedvessé teszi, — az elevenesség. Szentes is elfogadható volt oly helyeken, a hol nem erőlködött. Hegyessy (Charanson) jó volt. Az első felvonás végén Karacs szépen énekelte a „Bucsu dalt”, óhajtuk, hogy mentül gyakrabban hallassa szép hangját, főképp, ha kissé otthonosabb lenne a színpadon. Kocsis Etel a „Lili keringő”-vel mutatta meg, hogy kisebb szabású solo partikra nagyon alkalmas. A zongorával kísért kar nagyon hamisan és összevissza énekel. Nincs ennél a színháznál karmester?

H-sz * Kik választják a törvényhatósági tisztviselőket? A belügyminiszter Pozsony vármegye törvényhatósága által hozzá intézett kérdésre ama választ adta, hogy a folyó év végéig tartandó közgyűléseken azon bizottsági tagok bírnak határozati joggal, a kiknek megbízása ez év végéig tart, ellenben a tisztújító közgyűlésen az 1886 XXI. t-cz. 83. szakasza értelmében azon bizottsági tagok bírnak szavazattal, a kik az 1890 évre vétettek fel a leg több adófizetők és választott bizottsági tagok névjegyzékébe.

* Törvényeszk. Tegnap, hétfőn d. e. folyt le a h. m. kir. törvényeszk előtt Glotz Antal, volt közös hadseregbeli káplár által, Csanádi Jenő ellen súlyos testi sértés címén emelt vád végtárgyalása. Előkölt Jelenffy Kornél, törvsz. elnök, bírák voltak Ujhelyi András és Mocsy József bírák; jegyző Budaházy Zoltán. A vádat képviselte dr. Sárvari Lőrincz, m. kir. alügyész, védőül szerepelt dr. Kola János. A hallgatóság a város intelligenciájából telt ki s a tanúk között képviselve volt a helybeli „jeunesse dorée.” Rövid tárgyalás után (a midőn a közváltó is elejtette a vádat) vádlott fölmertett s az ítélet ellen Glotz Antal sem fölebezett.

* Az E. M. K. E. Debreczenben. Az erdélyi magyar közművelődési egylet főlkjának megalakítása végett Debreczenben nov. 17-én tartott értekezést két bizottságot küldött ki. Az egyik bizottság az ügyrend és alapszabályok kidolgozásával, a másik pedig tagok gyűjtésével bízott meg. Az első bizottság már befejezte munkáját s benyújtotta azt gf. Dégenfeld József főispán urnak. Ertesléstünk szerint a másik bizottság szép sikerrel végzi megbízását, a tagok gyűjtését.

* Csődület volt ma a városháza előtt. Egy ökor szabadtotta ki magát a taglós mérszárosok kezei közül s rohant egyenesen be a városház udvarára. Oda bent ugyancsak hajszolták a hivatalos vendéget, s az összeszórt néptömegben jegyzé meg valaki, hogy: „Nini, a legelső ökor, amely protekció nélkül jutott be a város házára!” Egy kofaaszony pedig így kiáltott a feldühödött állatra: „Nem ott a restauráció, hó!” Bizonyosan e szíves utbaigazítás okozhatta, hogy az állat szépen megfordult és sietett — mintha nem akarna valamiről elkésmi — a várad-utca felé.

* Az utcázakon (kivált a főpiaczon) este 7-8 óra közt már nem lehet tisztességes nőknek végig menni. Prostitúált nők és gondvielőndők álldogálnak ott s lépten-nyomon megszólítják a járókelőket. A ki nem enged, azt gonyolják és szidalmazzák. — Elhisszük, hogy „az budapesti szokás” — de a debreczeni rendőrségtől mégis kérünk e részben egy kis m. kir. erélyt és tapintatot!

* Helyi rövid hírek. A posta hivataltól egy érdekes füzetet kaptunk ma, a melynek címe: „A m. kir. Posta takarékpénztár cheque (!) es clearing (!!) fogalmáról, ennek használatáról és előnyeiről.” Miután előnyös intézkedések léptetnek életbe a fenti intézménnyel, ismeretünk fogjuk. — Az iparhatósági megbízottak tegnap választottak meg. Több mint 2000 szavazó képes iparos közül csak 15 adta szavazatát, a kereskedők közül meg csak 4 érdeklődött az egész dolog iránt. A megválasztottak névsorát legközelebb nyilvánosságra hozzuk. — A 2-ik ker. kapitányság tegnap eszközölte a kerületben dajkaságba kiadott gyermekek vizsgálatát a rendőr orvos közbe jöttel: Orvondetes tény, hogy a jelenlegi helyzet a multban észlelt állapotokhoz képest igen kedvezőnek mondható. — Ipar és kereskamaránk bel és külföldesek végre meg lévén választva, az elnök és alelnök választásának határidejétől a jövő január hó 15-ike kitűzetett s ehez egy hónappal megalakul a kamara újabb öt évre.

* Bálí meghívók, tánczrendek elkészítésére — a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig — gyors és jutányos árak mellett ajánkozik Kutasi Imre könyvnyomdája.

* Nyilvános nyugtázás. A debreczeni róm. kath. elemi iskola szegény tanulóinak téli ruházatára begyűlt adományokról. Tárkányi Péter és Geréby Fülöp 5-5 frt. Szepessy Antalné 3 frt. Varga Ida, Lajos és Sándor, Ferenczy Elek, Ajtay Sándorné, Szikszay József, Bekény Ottokár, Mihalovits Béla, Kö-

szeghy László és Lamprecht Frigyesné 2-2 frt. 1 frtót a következők: Schreier Ferencz, Veisz, id. Schrierer Károly, Honfy Ferencz, Haiman Károly, Dr. Rothschnek V. Emil, Tóth Béla gyógyszerész, Tamássy Béla, Ipar-egyesületi takaré- és hitelintézet, Váczy János, Péjer József, Ferenczy Loránd, Ferenczy Tibor, Gaszner Károly, Vidéki, Oláh Gyula, Schultze Viktor, Albert Károly, Wibiral János, özv. Kiszél Istváné, Schaffer Nándor, Engesszer József, Márton László, Dr. Irinyi István és neje, Szent Királyi Tivadarné, Walther Lajos, Lung Alfred, Lipovniczky István, Böhm József, Laky Lajosné, özv. Moll Gusztávné, Sáni Béláné, Jankovich Sándor, Simay Tódor, Biró Endre, Ring Maria, H. N. Kopácsy Juliska, Rásó Gyurika, Bekény Péter, özv. Kovács Lajos, özv. Kovács B. Gyuláné, Két nővér, Rajczyné és Manó Kálmán. 60 krt: N. N. és özv. Ringné. 50 krt: özv. Ferenczy Károlyné, özv. Gyuricska Jánosné, Stehlik Győző. Ránkel József, Kéhl Miklós, Schrierer Károlyné, Dóza Béla, Dr. Pallay Miklós, N. N., Csanak József üzlete, Kerekes Géza, A. T. Balás Ödön, Rankai György, Gaszner Károlyné, ifj. Gaszner Károly, N. N.-né, N. N.-né, N. N.-né, Mandiszné, Korompay Ferencz, Gédrá József, Paczelt János, V. J., Emmerth Géza, Králik Lajos, Riesz Lipót, Rott Lipót, Vaszil Mihály, N. N., Szarukán Sanyi, Klára, Lilli, Radeczky Lászlóné, Engesszer Antalné, N. N., Lung Gizella, Urbányi Ferencz, Vadász Lászlóné, B. B., N. N., Ring Antalné, Molnár Jenő, Molnár Mariska, Kiss Erzsike, Kovácsay József és Horváth Györgyné. — 40 krt: Wibiral Jánosné, Ernst Károly, Hladik János, Csurka Jánosné, Butykay Tibor, Karpi Péter, Szabó József unitárius, Mahlmeister Adámné, E. L. és ifj. Szőke János. — 30 krt: Scholze Zsófia, F. B., Nagy Balint festő, Havas József, Dohány főtűzde, Csűrűdy Sándor, Dömök Béla, Szöllőssy György, Schrantz Lajos, N. N., Ráz Andrásné, Králik Éva, Veientzky Mátyas. Nagy N. B. S. Egy valaki és Ring Antalné. — 25 krt: Kálmán Mariska és Egy valaki. — 20 krt: Szibrinza Mihály, Flatsch István, N. N., ifj. Schrierer Károly, Schrierer Róza, Schrierer Lóra, Riesz Lipót, Dörre Ferencz, Mink, N. N., K. H., N. N., Lőkövits Arther, Sere Pista és Miki, Gyurányi Alajos, Albert Károly, Egy valaki, N. N., Sánta János, Gren Mátyas, Schreier József, Riesz Lipót, Sz. Krisztin, Czabán Jenő, N. N., S. Tóth F. E., Csönka M., Csönka J., Lukács Géza, Lukács Gézané, Frankl Ferencz, Bartha István, Egy valaki, Ökrös Zsuzsa, Mannó Anasztázia és Mannó Irma. — 10 krt: Kramel, H. Z., Moravetzky István, Knopp Árpád, Maurer Frigyes, Gaál Emil, Schwarcz Menyhért, Maurer Károly, Sörös Mihály, Cz., Sz., M. K., Lukács Béla, Lukács Irén, Kiss Zsuzsanna, özv. Zöld János és N. N. Urbányi Béla 6 krt Stieber János 4 pár cipőt, ifj. Schrierer Károly 1 téli sapkát, Vojnovics Jánosné 1 kabátot, 1 mellényt, 1 sapkát és 1 pár cipőt, Ajtay Sándorné 1 téli és 2 kis kabátot, Emmerth Géza 1 kabátot, 1 mellényt és 2 pár cipőt, Bekény Ottokárné 1 kabátot, 1 nadrágot, 1 mellényt, 1 inget és 1 pár harisnyát. Fogadják a nemeslelkű adakozók, úgy tantesülteit, mint különösen a szegény tanuló ifjuság nevében a legszíntebb halás elismerést és köszönetet. Debreczen, 1889. december hó 15-én. Pápay János.

SZERKESZTŐ POSTA. K. H. (vagy L. 7) urnak helyben. (Ez lesz az az ur, a ki a „Debr. Ell.”-től is szokott e helyen válaszokat kapni.) Most olvastuk az átvett cikket, melyet bizonyára vonatkoztatnak a valakire; másént aligha vették volna át az ostoba férczelményt. A Kóbi-s kibillótirozás-féle célzás p. o. elég érthető magában az átvét „Debr. Ell.” szerkesztőségében. Nem hisszük azonban, hogy olyan ember szavait, a ki (miat ama cikk állítólagos írója, mert valószínűbb, hogy a 14 év mulva teljesen megjelenő „Ezer elbeszélés” közt fogjuk viszontlátni) a Sz-nya-féle vendéglobben kapott hatalmas pofont sem tekintette elég erős vonatkozásnak — bár ki is vonatkoztatná magára. Az egészben annyi az érdekes, hogy Vértési Arnold — bölcsen kikerülve a kikerülendőket a maga választásában — ezúttal is más valakit csipett fel arra a célra, hogy — a szoltárszavai szerint — „pöröljön az ő pörölőivel” (Értvén ezalatt csak a hírlapi pörölőseket.) Szegény pára! Az őt élelmesen beugrató princípálisnak köszönje, hogy ezen emlék fölkereste őt a kettős olló: a szabászat és hírlapírás ollójának szomszédosságában Mint V. A. velünk: mi sem foglalkozunk V. A. urral tovább, mert ez idő szerint inkább őszinte részvétellel viseltetünk irányában, mint bármilyen nehezteléssel. Hogy a tegnapi „Debr. Ell.” ujdonságában egyuttal közönséges denunciansnak bizonyított s oly keserű órában írott levelből árul el egy pontot, a mily keserű órák az ő életében még egy a korábbiak valának: no, azt megbocsátjuk ő kemének. Arany J. ról p. o. azt terjeszték, hogy uszorával foglalkozott. Vértési urat ismét csak az mentse ki, hogy az előzetési évad éppen kúszóbban áll!

De még milyen tuzás az is, hogy a

Gáspár Imre „összes irodalmi munkódése” — „piszkolódásokból áll!” Hogy illenek jellese a „Debr. Ell.” által néki juttatott „Jesse költő” cím és „szellemes karcolatok” jelző ezzel az infámis állítással? Hát a „Világ irodalom történet” cz. művében (mert ilyen „piszkolódást” is követtünk már el) piszkolódás volt, hogy Gáspár Imre, Önt, Vértési A. urat, a „kevésbé unalmas” elbeszélők közé sorozta? Ugyan, ugyan, Vértési ur, ne ragadtassa magát tuzásokra!

Ha a kíméletlen polemia nem tetszik, ki-ki a „Debr. Ell.” által hat éven át folytatott, immár türelmetlenül vált eljárás visszképét ítélje el benne. Azt hisszük, hogy a veszekedés szerdán vagy csütörtökön véget ér. A n. é. könség előtt pedig hangsúlyozzuk, hogy a feleselést nem kezdtük, nem folytattuk örömmest, de fokozanunk kellett, hogy a hat év alatt felgyülemlt gyúnyang végre-valahára s bármilyen eljussan az explozie stádiumára. Mert nekünk nem ellenfelekkel, hanem ellenségekkel van dolgunk.

Lóvi Klára urnónak, Majtisi. Az érdekes közleményt köszönjük. Thaly Kálmán, Ábrányi Emil és Ilyés Bálint orsz. gy. képv. urnaknak, Budapest. — A karácsonyi és újévi számok közt osztjuk meg. Üdvöletünket!

Rudnyánszky Gyula urnak, Budapest. A mint a szerkesztő fellébad!

DEBRECZENI SZÍNHÁZ. Holnap, pénteken, 1889. december 18-án, páros bérletben: Pünköszt Flórenczen. Nagy operette 3 felvonásban Ezzel: Jowe és Geffry angol tornaművészek béka- és gyikmutatványai.

Felolvasó szerkesztő Gáspár Imre Kisdó Kutasi Imre

Alkalmi eladás.

A karácsonyi ünnepek közeledtével, raktáramból nagy mennyiségű egész gyapju női ruha kelméket, melyeknek ezeltt frt 1.—, 1.20, 1.40, 1.60 és 1.80 volt métere. választottam ki és ezeket a mai naptól kezdve, méterenként

50, 65 és 80 krért adom el.

Ez alkalommal raktáramon felhalmozott maradék velez (Barchent) és ruha-kelméimet is feltűnő olcsó árban — 16 krtól feljebb — elárusítom.

Gyári raktár fehér és szines férfi ingekből feltűnő olcsó árak mellett s futó és darabos szőnyegek kiárlulása.

Személyes meggyőződésre tiszteltel felhívja a n. é. közönséget

BOSZNAY J. czég Debreczen, czepléd-utca.

Arverési hirdetés.

A h.-bösszörményi depauli-zeleméri birtokosság tulajdonát képező és a debreczen-tokaji országot mentén eső u. n. Mélyvölgyi és Iriglyi nevű volt korcsma helyiségek a hozzájuk tartozó szántó és kaszálóföldekkel együtt (mintegy 15 cat. hold) a f. é. Decz. 29-én d. e. 10 órakor Bösszörmény város házánál tartandó árverésen az 1890. év első napjától számítandó 3, vagy esetleg 6 egymásután következő évre haszonbérbe adatnak, oly megjegyzéssel, hogy a Mélyvölgy volt csárda szántó és kaszáló földével együtt, de a nélkül is kiadatik, ellenben az Iriglyi csárda csupán földjével együtt lesz kiadandó.

Kikiáltási ár egyutt a két csárdára 300 frt, külön a Mélyvölgyre 220 frt, az Iriglyire 80 frt. — Bánatpénz együttesen 100 frt, külön a Mélyvölgyre 70 frt, az Iriglyire 30 frt.

Az árverési feltételek megtekinthetők Debreczenben, vármegyei főorvos, T. Dr. Varga Géza urnál, Bösszörményben pedig birtokossági h. elnök T. Kozma Sándor urnál, vagy alírott jegyzőnél.

Kelt H.-Bösszörmény, 1889. nov. 17-én tartott közbirtokossági ülésből.

J. Kovács Márton s. k. birtokossági jegyző.

A LEGCZÉLSZERÜBB KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK!

LEGNAGYOBB

ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÜZLET DEBRECZENBEN

LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSÁÉ

Főpiacz 2142. sz. a főposta tözsomszédságában, hol is rendkívül nagy választékban a legolcsóbb áron kaphatók:

Óra- és ékszer javítások jutányosan készítenek.

Ócska arany, ezüst és órák teljes értékűben bevetetnek.

Ezüst egyfedeli cylindre óra	8 frt	Ezüst szives gyűrű	50 kr
kedfedei	11	Emállított	Emlék fűrű 50
egyfedeli ancre	10	gyűrű keleti gyönggyel	1 frt
kedfedei	12	Arany női gyűrű	2
egyfedeli remonitör	12	divatos lapos	2
kedfedei	16	Kerek nemes opáll	2
Nickel egyfedeli	8	Valódi gyémánt női gyűrű	8
Ezüst datum	15	brilliant	15
percze ugró	30	férfi	30
Arany női	24	Ezüst lencse alakú függő	50 kr
cylindre	16	Emállított női	1 frt 50
férfi ancre	24	Valódi granát	1 frt 50
remonitör	30	Arany női függő	3 frt
datum remont.	30	Legúj. opál függő patent zárral	9
percze ugró	30	Divatos korall függő	3
1 m. hosszú inga-óra	18	Valódi gyémánt pat. zárral	6
Ugyanolyan órák s felet ütő	18	Valódi brilliánt	25
1 m. 30 cm. hosszú inga óra	18	Ezüst óralánc vékony	2
Ugyanolyan órák s felet ütő	18	Ezüst óralánc vékony	2
Ugyanolyan 1/2 órák ütő-símettel	35	Arany óralánc vékony	2
Gyönyörű kivitelű salon-óra	30	Arany óralánc	25
Férfi hajó-óra	18	Arany női divatos rövid lánc	20
Ugyanolyan órák s felet ütő	18	Arany férfi óralánc vékony	20
Irodai v. konyhai hádoz óra	5	Arany óralánc vékony	20
Ugyanolyan órák s felet ütő	5	Arany óralánc	25
Ebresztő-óra francia készítmény	5	Arany nyaklánc	30
amerikai nasy	5	Valódi tuis. ezüst óralánc	4
utazási csokor	10	Aranyozott ezüst női kereszt	2
Myosotis új (nefelejt) nő broche	3	Finom arany	4
karék	4	Valódi granát	4
férfi mellűtő	2	Valódi gyémánttal női	14
Valódi granát gyűrű	1	Kutyaf. v. lófe ezüst láncra	1
férfi mellűtő	1	Ezüst Sz. György taller	1 frt 50
szívcska	3	Aranyozott czeruza	2 frt

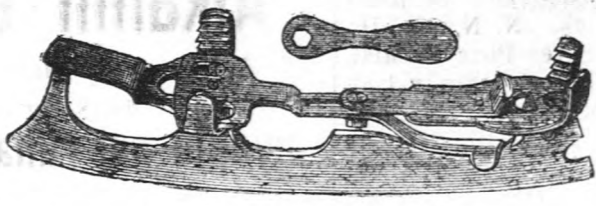

Divatos ezüst gyermek karék	2 frt	6 drb ezüst evő kanál	30 frt
Valódi granát női	5	kávéskanál	10
Fekete emalle	4	zámoly	12
Legújabb nemes opál	20	levestörő	12
Valódi ezüst láncok	3	tejmező	12
Divatos arany portobonhor karék	12	vastagtelek kanál	6
Kerek nemes opáll	25	kés és villa	16
Valódi gyémánt karék	35	csemegé eszköz	12
Kedv. ezüstnői galamb brochetű	2	ezüst vajatörő	25
Valódi granát női brochetű	4	szótár	8
Fekete emalle	3	tömör ezüstartó	35
Legújabb nemes opál	20	gyümölcstartó üveggel	10
Valódi gyémánttal	25	ezüst vajatörő	25
Aranyozott ezüst női medallion	8	tömör kenyérszár	30
Fekete emalle	4	névjegytartó	25
Valódi granát	5	gyertyatartó	35
Divatos arany	10	1 gyermek gyöngyök tokban	14
Valódi gyémánttal	15	Ugyanaz pohárral	14
Legújabb nemes opál nyaklánc	20	1 drb ezüst tálcza	40
világító lámpa	2	1 pár ezüst kargyertyatartó	80
Kedvelt korall	3	1 drb ezüst tálca	25
Divatos pillangó	2	1 szep ezüst serleg	25
Arany patkó	4	1 nagy templomi kehely	40
Aranyozott kékülögös párja	6	1 drb ezüst gyertyatartó	30
lanczomb	4	1 szep ezüst vajatartó	30
Finom arany	10	1 ezüst és olajtartó	25 frt
szep patent zárral	10	1 gyönyörű trancsír eszköz	30
Valódi granát hajút párja	2	6 aranyozott csemegé kés	14
Aranyozott kedveltszivarzipka	3	6 ezüst kávéskanál	25
Ezüst férfi lovagoló bot	7	1 szep varróeszköz	6
Ezüst ezüst medallion divatos	4	1 ezüst kő kosár	12
Finom arany férfi medallion	2	1 pár ezüst szonóra gyertyatartó	6
Aranyozott collier lánc	2	1 drb ezüst gyertyatartó	6
Finom arany	10	1 dohánnyartó	12

Kívánatra képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. — Vidékre nagyobb választék is küldetik. — A megrendelések azonnali és legteljesebb mértékben vitének ki. — A meg nem felelő árak visszacsérítetnek. Minden óráért 1 évi jótállás vállaltatik. — Az összes árak a m. kir. fémjelző hivatal próbájával vannak ellátva. — Az árak valóságáért jótállás vállaltatik. — Az inga órák a legodonosabban csomagoltatnak.

Legolcsóbbtól legmagasabb árig
KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI
ajándékok, — valamint
GYERMEKJÁTÉKOK
legnagyobb választékban kaphatók
Szent-Királyi és Kalenda
műipar áru üzletében.

KORCSOLYA SPORT

HALIFAX,
MERCUR,
PREMIER

közönséges, csiszolt és alanyozott (niklirozott) legjobb minőségekben, mint ezélszerü

karácsonyi ajándék adásra

ajánl dús választékban

TÓTH GYULA

vaskereskedése
városház sarkán.

Uti bőröndök, Jaeger árak és trikó derekak.

UJ ÜZLET.

a főtéren, az ipar és ker. bank épületében,
a postával szemben

KOVÁCS ANTAL

ezég alatt
rövid-, diszmű-, játékaru, női és
férfi divatáru üzletet
NYITOTTAM.

Midőn ezt van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, jelezni óhajtom, hogy hosszú évi tapasztalat és ezen szakmábani jártasságom lehetővé tesz, hogy, úgy jutányos ár, valamint pontos kiszolgálat által magamat a n. é. közönség szives pártfogására érdemessé tegyem.

Kiváló tisztelettel
KOVÁCS ANTAL.

Francia illatszerek, bőrárak, eső- és napernyők.

FÉNYES MÓR

férfi- és fiu ruha üzlete
Debreczen, miklós-utca sarkán.

Ajánlja a
TÉLI IDÉNYRE

- alanti felette jutányos árjegyzékét:
- 1 férfi egész öltöny 6 frt — krtól
- 1 " téli kabát 3 " 75 "
- 1 " mentiskoff 8 " — "
- 1 " mikádó kabát
- szövet bélésessel 5 " 50 "
- 1 " nadrág 2 " 50 "
- 1 " báránybéléses kabát 8 " — "
- 1 fiu egész öltöny 3 " — "
- 1 " téli kabát 3 " — "
- 1 " mentiskoff 5 " — "
- 1 " mikádó 4 " 50 "
- köpenyeg, valódi
- 1 erdélyi anyagból 8 " — "

Utazó bundákat farkas, sopp, fekete erdélyi báránnyal és városi bundákat igen olcsó árban számítok.

Tömeges látogatást kér

tisztelettel
FÉNYES MÓR
a miklós-utca sarkán.

3801 tk.
1889. III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A h. nánási kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a h. nánási takarékpénztár végrehajtónak kiskoru Papp Imre, György és Magdolna, mint néh. Körtvélyesi Julianna Papp Györgyné örököse végrehajtást szenvedő elleni 75 frt — kr tökékövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h. nánási kir. járásbiróság) területén levő, Dorog határában fekvő, a h. dorogi 879 sz. tkvben felvett 4224 hrsz. ingatlanra egészen 184 frt, a h. dorogi 2167 sz. tkvben felvett A + 7815 hrsz. ingatlanra egészen 168 frt, — a dorogi 3912. sz. tkvbe felvett A I. 2064 b. hrsz. ingatlanra 10 frt, a dorogi 32 sz. tkbe felvett A + 510 hrsz. a 19 frt és a 2325. sz. ingatlanra az árverést 66 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi január hó 23-iknapján délelőtt 9 órakor Dorog község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bec. árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H. Nánás, 1889. évi okt. hó 28. napján.

A nánási kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Beöthy
kir. járásbiró.

Arany érem Pécs 1888.

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.
Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, rekedtség, elnyálkásodás, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnek legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. — Egy nagy üveg ára 80 kr, egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpastillák.

Ezen pastillák a magas Tátrán található gyógyfűvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti melltea. Egy nagy csomag mag 20 kr. Szentén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán, Debreczenben Dr. Rothechnek V. Emil gyógytárában.

Richter-féle Horgony-Epítőkö-Szekerények

A legjobb és legolcsóbb ajándékok maradtak, három éven felüli gyermekek számára. Legolcsóbbak azért, mert azoknak színes kövei majdnem elpusztíthatlanok, úgy hogy a gyermekek évekig játszhatnak velük. Minden valódi Epítőkö-Szekerény pompás mintákkal tartalmaz és későbbben kiegészítő-szekerény által rendszeresen megnagyobbítható. Ára: 40 kr. 70 kr. 83 kr., 1 frt 10 kr. és feljebb. Ovakojanak értéktelen utánzatoktól és csak „veres Horgony” gyári jeggyel ellátott szekerény fogadtassék el. A ki Epítőkö-Szekerényt szándékozik venni, az olvassa el előbb „A gyermek legkedveltebb játéka” című pompás színezett könyvet, melyet ingyen küld meg: Richter F. Ad. és társa, Bécs, I. Wilbelongpassze 4.

Először
Helyben és
Egy éven
Fél éven
Egy év
Ade: szellemi
tanulmány
személyes
has, — a
műve
Előzetes
TALPÓI K
OSATY KÁ
Kereskedésben
talán KUTASI
nyomdájában a
A h
A várm
idő múlva
A választási
mint valami
majd az önk
uri gögnek
zési rendszer
Nem c
lemmel kísé
tási mozgál
terjedve az
só tiszt
A h
nem csak
fővárosban,
gyon érdek
lálgtják,
zélrelhetta
hogy állásá
a kortes-est
nálja egyik
selő ellen
Azok,
be vannak
okát. A
berre van
vetválasztás
tudni felm
Ebből
kintik, hog
állásra vá
történt, ho
igazgatás
kinevezett
nal kine
a mostani
fejtett is k
rén hivata
kormánynak
gondolják
jobban meg
ket s megg
gyének min
ségi párt gy
Ez a
feladata,
vetkeztek az
érzékkel nem
alispánt me
tisztviselő
A holn
agyészi állás
térbe tolv
redett harc
legi t. ügy
óia folytatn
lani s a föl
gyúlésen me
stúlni!
Mi bizt
lelkismerete
desüket se
sem fogják
nézünk a vá
nek elébe!
A holn
vetkező:
1. Hajd
szes tisztvis
2. Közig
helyeinek vál
3. Közp
4. Allan
5. Igaz
6. Birál
7. Stati
8. Egés
megalakítás
9. Lóte
— Bel
folyam. A
domány egyet
zett a fogász
gyában, s ab
költség-vetés
tot a tanfoly
iránt. — A
igazgatósága